

Esialgne tõlge

EUROOPA KOHTU OTSUS (seitsmes koda)

11. aprill 2024(*)

Eelotsusetaotlus – Sotsiaalkindlustus – Võõrtöötajad – Pereküvitised – Määrus (EÜ) nr 883/2004 – Artikkel 3 – Haigushüvitised – Kohaldamisala – Omastehoolduspuhkuse tasu – Liikmesriigi kodanik, kes elab ja töötab muus liikmesriigis ning hooldab oma pereliiget esimeses liikmesriigis – Hooldustoetuse täiendav olemus – Artikkel 4 – Võrdne kohtlemine

Kohtuasjas C-116/23,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Bundesverwaltungsgerichti (föderaalne halduskohus, Austria) 23. veebruari 2023. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 27. veebruaril 2023, menetluses

XXXX,

menetluses osales:

Sozialministeriumservice,

EUROOPA KOHUS (seitsmes koda),

koosseisus: koja president F. Biltgen, kohtunikud N. Wahl ja M. L. Arastey Sahún (ettekandja),

kohtujurist: J. Richard de la Tour,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- XXXX, esindajad: K. Mayr ja D. Menkovic,
- Austria valitsus, esindajad: J. Schmoll ja C. Leeb,
- Tšehhi valitsus, esindajad: M. Smolek ja J. Vlácil,
- Euroopa Komisjon, esindajad: F. Clotuche-Duvieusart ja B.-R. Killmann,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada ELTL artiklit 18, Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklit 7, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta (ELT 2004, L 166, lk 1; ELT eriväljaanne 05/05, lk 72; parandus ELT 2009, L 202, lk 90) artikleid 3, 4, 7 ja 21 ning tõhususe põhimõtet.

- 2 Taotlus on esitatud XXXXi ja Sozialministeriumservice'i (sotsiaalministeeriumi talitus, Austria) (edaspidi „ministeeriumi talitus“) vahelises kohtuvaidluses selle üle, et viimane keeldus XXXX-le määramast omastehoolduspuhkuse tasu.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Määrus nr 883/2004

- 3 Määruse nr 883/2004 põhjendused 8, 9, 12 ja 16 on sõnastatud järgmiselt:

„(8) Võrdse kohtlemise üldpõhimõtte on eriti tähtis nende töötajate jaoks, kes ei ela liikmesriigis, kus nad töötavad, sealhulgas piirialatöötajad.

(9) Euroopa Kohus on korduvalt esitanud arvamusi hüvitiste, tulu ja faktide võrdse kohtlemise võimalikkuse kohta; see põhimõtte tuleks selgesõnaliselt kehtestada ja seda edasi arendada, samal ajal järgides õiguslike otsuste sisu ja vaimu.

[...]

(12) Proportsionaalsust silmas pidades tuleks hoolega tagada, et faktide või juhtumite võrdsustamine ei põhjustaks objektiivselt õigustamatuid tulemusi või samaliigiliste hüvitiste kattumist sama perioodi eest.

[...]

(16) Ühenduse piires pole üldjuhul õigustatud sotsiaalkindlustusalaste õiguste sidumine asjaomase isiku elukohaga; siiski võib erijuhtumitel, eriti asjaomase isikuga seotud majanduslikel ja sotsiaalsetel kaalutlustel hüvitistega seonduvalt elukohta arvesse võtta.“

- 4 Määruse artikli 3 lõikes 1 on ette nähtud:

„Käesolevat määrust kohaldatakse kõigi õigusaktide suhtes, mis reguleerivad järgmisi sotsiaalkindlustusliike:

a) haigushüvitised;

[...]

h) töötushüvitised;

[...]“.

- 5 Määruse artiklis 4 on ette nähtud:

„Kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti, võimaldatakse isikutele, kelle suhtes käesolevat määrust kohaldatakse, iga liikmesriigi õigusaktide alusel samasuguseid soodustusi ja nende suhtes kehtivad samasugused kohustused kui nimetatud riigi kodanike suhtes.“

- 6 Sama määruse artiklis 5 on sätestatud:

„Kui käesolevas artiklis ei ole sätestatud teisiti ning pidades silmas kehtestatud eri rakendussätteid, kohaldatakse järgmist:

a) kui pädeva liikmesriigi õigusaktide alusel on sotsiaalkindlustushüvitiste ja muu tulu saamisel teatavad õiguslikud tagajärjed, kohaldatakse nimetatud õigusakti asjakohaseid sätteid ka samaväärsete hüvitiste saamise suhtes, mis on saadud teise liikmesriigi õigusaktide alusel, või teises liikmesriigis saadud tulu suhtes;

- b) kui pädeva liikmesriigi õigusaktide alusel võib teatavate faktide või sündmuste esinemisel olla õiguslikke tagajärgi, võtab nimetatud liikmesriik arvesse mis tahes liikmesriigis aset leidvaid sarnaseid fakte või sündmusi nii, nagu need oleksid aset leidnud tema enda territooriumil.“

7 Määruse nr 883/2004 artikkel 7 on sõnastatud järgmiselt:

„Kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti, ei rakendata ühe või mitme liikmesriigi õigusaktide või käesoleva määruse alusel makstavatele rahalistele hüvitistele vähendamist, muutmist, peatamist, tühistamist ega konfiskeerimist asjaolu tõttu, et hüvitisesaaja või tema pereliikmete elukohaks on mõni teine liikmesriik kui hüvitiste maksmise eest vastutava asutuse asukohariik.“

8 Määruse artiklis 11 on sätestatud:

„1. Käesoleva määruse reguleerimisalasse kuuluvate isikute suhtes kohaldatakse üksnes ühe liikmesriigi õigusakte. Sellised õigusaktid määratakse kindlaks kooskõlas käesoleva jaotisega.

[...]

3. Arvestades artiklites 12–16 sätestatud:

a) liikmesriigis töötava või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutseva isiku suhtes kohaldatakse selle liikmesriigi õigusakte;

[...]“.

9 Määruse artiklis 21 on ette nähtud:

„1. Kindlustatud isik ja tema pereliikmed, kes elavad või viibivad muus liikmesriigis kui pädev liikmesriik, omavad õigust rahalistele hüvitistele, mida maksab pädev asutus kooskõlas kohaldatavate õigusaktidega. Pädeva asutuse ja elu- või viibimiskohajärgse asutuse vahelise kokkuleppe alusel võib selliseid hüvitisi maksta ka elu- või viibimiskohajärgne asutus pädeva asutuse kulul vastavalt pädeva liikmesriigi õigusaktidele.

[...]“.

Määrus (EL) nr 492/2011

10 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta määruse (EL) nr 492/2011 töötajate liikumisvabaduse kohta liidu piires (ELT 2011, L 141, lk 1) artikli 7 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Töötajat, kes on liikmesriigi kodanik, ei tohi teise liikmesriigi territooriumil tema kodakondsuse tõttu kohelda ükskõik milliste tööhõive- ja töötingimuste suhtes teisiti kui selle riigi kodanikest töötajaid, eelkõige seoses töötasu, vallandamise ja töötuks jäämise puhul tööle ennistamise või uue töökoha leidmisega.

2. Tal on samad sotsiaalsed ja maksusoodustused kui selle riigi kodanikest töötajatel.“

Austria õigus

AVRAG

11 Töölepingu muutmise seaduse (Arbeitsvertragsrechts-Anpassungsgesetz; *BGBI.* 459/1993, edaspidi „AVRAG“) põhikohtuasjas kohaldatavas redaktsioonis on § 14a lõikes 1 ette nähtud:

„Töötaja võib kirjalikult nõuda tavapärase töötaja lühendamist, töötaja muutmist või tasustamata puhkust [...] lähisugulase surmaeelseks hooldamiseks tähtajaliselt, kuid mitte kauemaks kui kolmeks kuuks, täpsustades selle alguse ja kestuse, isegi kui töötaja ja tema lähisugulane ei kuulu samasse leibkonda. [...]“.

12 Seaduse § 14c lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Eeldusel, et töösuhe on kestnud katkematult kolm kuud, võivad töötaja ja tööandja kirjalikult kokku leppida palgata omastehoolduspuhkuse võtmises ühe kuni kolme kuu jooksul selleks, et töötaja saaks hooldada või abistada § 14a tähenduses lähisugulast, kes omastehoolduspuhkuse alguskuupäeval saab vähemalt 3. astme hooldustoetust vastavalt Bundespflegegeldgesetzi [(hooldustoetuse maksmist reguleeriv föderaalseadus, *BGBI.* 110/1993), põhikohtuasjas kohaldatavas redaktsioonis (edaspidi „BPGG“) §-le 5. [...]“.

BPGG

13 BPGG § 3a on sõnastatud järgmiselt:

„1. Austria kodanikel, kelle alaline elukoht on riigi territooriumil, on õigus hooldustoetusele käesoleva seaduse alusel, ilma et nad saaksid isegi põhihüvitist § 3 lõigete 1 ja 2 tähenduses, välja arvatud juhul, kui määruse [nr 883/2004] alusel on hooldushüvitiste maksmiseks pädev teine liikmesriik [...]“.

2. Austria kodanikega võrdsustatakse:

1) välismaalased, kelle suhtes ei kohaldata ühtegi järgmistest punktidest, tingimusel et võrdne kohtlemine tuleneb rahvusvahelistest konventsioonidest või liidu õigusest, või

[...]

3) isikud, kellel on liidu õiguse alusel elamisõigus [...]

[...]“.

14 BPGG § 21c on sõnastatud järgmiselt:

„1. Isikud, kes on kokku leppinud omastehoolduspuhkuses vastavalt AVRAG §-le 14c [...], saavad omastehoolduspuhkuse ajal, kuid mitte rohkem kui kolmeks kuuks, käesoleva jao sätete kohaselt omastehoolduspuhkuse tasu. [...] Omastehoolduspuhkuse tasu saamine on õigus.“

2. Enne, kui puhkusel olev isik saab taotleda omastehoolduspuhkuse tasu, peab ta olema nüüdseks peatatud töösuhte alusel olnud kolm kuud katkematult kindlustatud [...], omades täielikku kindlustuskaitset [...]. Kui käesolevas seaduses või lõike 5 alusel antud määruuses ei ole sätestatud teisiti, makstakse omastehoolduspuhkuse tasu töötushüvitise põhisumma ulatuses [...].

3. Isikud, kes lähisugulase surmaeelseks või väga raskelt haige lapse hooldamiseks võtavad pereliikme surmaeelseks hooldamiseks ette nähtud puhkust

1) AVRAG § 14a või § 14b alusel [...] [,]

[...]

saavad pereliikme surmaeelseks hooldamiseks ette nähtud puhkuse ajal käesoleva jao kohaselt omastehoolduspuhkuse tasu. [...]“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

15 Põhikohtuasja kaebaja, kes on Itaalia kodanik ning elab ja töötab alates 2013. aastast Austrias, leppis oma tööandjaga vastavalt AVRAG § 14c lõikele 1 kokku omastehoolduspuhkuses ajavahemikul 1. maist 2022 kuni 13. juunini 2022, et hooldada oma Itaalias elavat isa.

16 Kaebaja esitas 10. mail 2022 ministeeriumi talitusele BPGG § 21c lõike 1 alusel omastehoolduspuhkuse tasu taotluse ajavahemikuks 10. maist 2022 kuni 13. juunini 2022, kuna tema isa tervislik seisund nõudis alalist hooldust. Kaebaja isa, kes näib saavat Itaalia õigusaktide kohaselt hooldustoetust, on hooldusvajadusega isik, kellel oleks siis, kui tema alaline elukoht oleks Austrias, õigus 3. astme hooldustoetusele BPGG § 3a alusel.

- 17 Põhikohtuasja kaebaja isa suri 29. mail 2022.
- 18 Ministeeriumi talitus jättis põhikohtuasja kaebaja taotluse 7. juuni 2022. aasta otsusega rahuldamata, tuues põhjenduseks, et tema isa ei saanud Austria õiguse kohaselt hooldustoetust, samas kui sellise toetuse maksmine hooldusvajadusega isikule on vajalik tingimus selleks, et hooldaja saaks kohaldatavate Austria õigusaktide alusel omastehoolduspuhkuse tasu.
- 19 Põhikohtuasja kaebaja esitas 7. juulil 2022 selle otsuse peale kaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule, Bundesverwaltungsgerichtile (föderaalne halduskohus, Austria), väites, et omastehoolduspuhkuse tasu ei ole hooldustoetusega võrreldes täiendav, kuna see määratakse ja seda makstakse hooldusvajadusega isikule, samas kui omastehoolduspuhkuse tasu määratakse ja makstakse hooldajale. Hoolduspuhkusetasu on seega sotsiaalabi hooldajale, mistõttu selle maksmise otsustab hooldaja töökoht. Sellist tasu tuleb nimelt käsitada „haigushüvitisena“ määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 1 punkti a tähenduses. Seega, kuna põhikohtuasja kaebaja töötab Austrias, leiab ta, et Austria õigusnormid, milles on see tasu ette nähtud, on tema suhtes käesoleval juhul kohaldatavad vastavalt selle määruse artikli 11 lõike 3 punktile a ning ta peab vastavalt nimetatud määruse artikli 21 lõikele 1 saama seda tasu, mis on oma olemuselt rahaline hüvitis, isegi juhul, kui ta elab teises liikmesriigis.
- 20 Lisaks väidab põhikohtuasja kaebaja, et ministeeriumi talituse 7. juuni 2022. aasta otsuses sisalduv tõlgendus välistab omastehoolduspuhkuse tasu saamise suures osas nende Euroopa Liidu kodanike puhul, kellel ei ole Austria kodakondsust, kuna üldjuhul on ainult nende puhul tõenäoline, et neil kodanikel on väljaspool Austria territooriumi elavad vanemad. Selline tõlgendus kujutaks endast seega võõrtöötajate kaudset diskrimineerimist või vähemalt töötajate vaba liikumise piirangut, mis on vastuolus ELTL artikliga 45 ja määruse nr 492/2011 artikli 7 lõikega 2.
- 21 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib esiteks, et isegi kui põhikohtuasja pooled on ühel meelel selles, et omastehoolduspuhkuse tasu tuleb liigitada „haigushüvitiseks“ määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 1 punkti a tähenduses, on samuti mõeldav, et see kujutab endast ajutise töötuse hüvitist, mis põhjendab selle käsitamist töötushüvitisena.
- 22 Teiseks, mis puudutab omastehoolduspuhkuse tasu liigitamist „rahaliseks hüvitiseks“, siis viitab nimetatud kohus Euroopa Kohtu praktikale, mille kohaselt käsitatakse hooldajale makstavaid hüvitisi määruse nr 883/2004 kohaselt „haigushüvitistena“. Kuna kõnealune tasu määratakse hooldajale, kuid sellest saab lõppkokkuvõttes kasu hooldusvajadusega isik, ei tule seda järelikult liigitada mitte „rahaliseks hüvitiseks“, vaid „mitterahaliseks hüvitiseks“, mida tuleb maksta üksnes Austrias elavate isikute hooldamiseks. Siiski on samuti võimalik käsitada seda tasu toetusena, mis ei kuulu määruse nr 883/2004 reguleerimisalasse, vaid lähtuda hooldaja tööõiguslikust staatusest, mistõttu tuleks seda tasu sõltumata hooldusvajadusega isiku elukohast maksta siis, kui hooldaja täidab BPGG § 21c lõike 1 nõudeid.
- 23 Kolmandaks soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas asjaolu, et põhikohtuasja kaebaja kasutas oma õigust vabalt liikuda kümme aastat tagasi Austriasse kolides, mõjutab määruse nr 883/2004 kohaldamist, ja kas seetõttu ei takista see, et talle keelduti määramast omastehoolduspuhkuse tasu, selle vaba liikumise õiguse kasutamist.
- 24 Neljandaks, mis puudutab BPGG §-s 3a ette nähtud nõuet, mille kohaselt makstakse Austria hooldustoetust üksnes hooldusvajadusega isikule, kelle alaline elukoht on Austria territooriumil, siis märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et Austria kodanikel on loomulikult lihtsam seda kriteeriumi täita kui teiste liikmesriikide kodanikel, nagu käesoleval juhul põhikohtuasja kaebaja isal, kes elas Itaalias ja näis saavat Itaalia hooldustoetust. Seega on eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekkinud küsimus, kas esineb kaudne diskrimineerimine määruse nr 883/2004 artikli 4 tähenduses kodakondsuse alusel, aga ka elukoha alusel, kuna kohustus, mille kohaselt omastehoolduspuhkuse tasu taotlemiseks peab hooldusvajadusega isik saama vähemalt Austria 3. astme hooldustoetust, mõjutab rohkem selliseid võõrtöötajaid nagu põhikohtuasja kaebaja kui Austria kodanikke, kelle vanemate alaline elukoht on üldjuhul Austrias.
- 25 Viiendaks soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada – võttes arvesse Verwaltungsgerichtshofi (Austria kõrgeim halduskohus) kohtupraktikat, millest nähtub, et iga sotsiaalkindlustusamet peab taotluste hindamisel toimima õiguse sotsiaalset kohaldamist arvestades kindlustatud isiku kasuks –, mil

määral tuleb arvesse võtta asjaolu, et põhikohtuasja kaebaja vastas teise soodsama riigisisese toetuse, nimelt BPGG § 21c lõikes 3 ette nähtud pereliikme surmaeelseks hooldamiseks ette nähtud puhkuse tasu maksmise tingimustele, mis ei sõltu Austria hooldustoetuse maksimisest hooldusvajadusega isikule. Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on tekkinud küsimus, kas hoolimata sellest, et see kohtupraktika ei ole kohaldatav ministeeriumi talituse suhtes, mis ei ole sotsiaalkindlustusasutus, ja sellest, et põhikohtuasja kaebaja ei ole taotlenud pereliikme surmaeelseks hooldamiseks ette nähtud puhkuse tasu, ei ole tegemist kaudse diskrimineerimisega, mis on vastuolus eelkõige määruse nr 883/2004 artikliga 4 ja harta artikliga 7.

26 Neil asjaoludel otsustas Bundesverwaltungsgericht (föderaalne halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas omastehoolduspuhkuse tasu on haigushüvitis määruse nr 883/2004 artikli 3 tähenduses või vähemalt mõni muu selle määruse artiklis 3 nimetatud hüvitis?
2. Kas juhul, kui tegemist on haigushüvitisega, tuleb omastehoolduspuhkuse tasu pidada rahaliseks hüvitiseks määruse nr 883/2004 artikli 21 tähenduses?
3. Kas omastehoolduspuhkuse tasu on hüvitis, mis on ette nähtud hooldaja jaoks või hooldusvajadusega isiku jaoks?
4. Kas olukord, kus Itaalia kodanikust omastehoolduspuhkuse tasu taotleja, kes elab alates 28. juunist 2013 alaliselt Austrias (Ülem-Austria liidumaal) ja on alates 1. juulist 2013 püsivalt töötanud Austria samal liidumaal sama tööandja juures – mistõttu ei ole alust eeldada, et taotleja oleks piirialatöötaja – ja kes leppis tööandjaga kokku omastehoolduspuhkuses oma Itaalia kodanikust ja alaliselt Itaalias (Sassuolo linnas) elava isa hooldamiseks ajavahemikuks 1. maist 2022 kuni 13. juunini 2022 ja kes taotleb [ministeeriumi talituselt] omastehoolduspuhkuse tasu, kuulub määruse nr 883/2004 reguleerimisalasse?
5. Kas määruse nr 883/2004 artikliga 7 või liidu õiguses (nt ELTL artikkel 18, määruse nr 883/2004 artikkel 4 jms) sätestatud diskrimineerimiskeeluga on vastuolus riigisisised õigusnormid, mille kohaselt makstakse omastehoolduspuhkuse tasu tingimusel, et hooldusvajadusega isik saab Austrias vähemalt 3. astme hooldustoetust?
6. Kas liidu õiguses sätestatud tõhususe põhimõttega või liidu õiguses (nt ELTL artikkel 18, määruse nr 883/2004 artikkel 4 jms) sätestatud diskrimineerimiskeeluga on sellises olukorras nagu käesolev vastuolus riigisisised õigusnormid või riigisisene väljakujunenud kohtupraktika, mis ei näe ette võimalust pidada „omastehoolduspuhkuse tasu taotlust“ „pereliikme surmaeelseks hooldamiseks ette nähtud puhkuse taotluseks“, kuna üheti mõistetavalt on kasutatud „omastehoolduspuhkuse tasu taotluse“ vormi, mitte aga „pereliikme surmaeelseks hooldamiseks ette nähtud puhkuse taotluse“ vormi ja samuti on tööandjaga üheti mõistetavalt sõlmitud kokkulepe, milles räägitakse „omaste hooldamisest“, mitte „surmaeelsest hooldamisest“ – olgugi et kõnealusel olukorras oleksid hooldusvajadusega isa vahepealse surma tõttu olnud põhimõtteliselt täidetud ka pereliikme surmaeelseks hooldamiseks ette nähtud puhkuse tasu saamise tingimused juhul, kui tööandjaga oleks sõlmitud teistsugune kokkulepe ja asutusele oleks taotlus esitatud teisel vormil?
7. Kas määruse nr 883/2004 artikliga 4 või liidu muu õigusnormiga (nt [harta] artikkel 7) on vastuolus riigisisene säte [BPGG] § 21c lõige 1, mille kohaselt makstakse omastehoolduspuhkuse tasu tingimusel, et hooldusvajadusega isik saab Austrias vähemalt 3. astme hooldustoetust, samal ajal kui teine riigisisene õigusnorm (BPGG § 21c lõige 3) ei sea samasuguses olukorras kõnealuse tasu saamist sõltuvusse samalaadse tingimuse täidetusest?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene kuni neljas küsimus

27 Esimese kuni neljanda küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas mõistet „haigushüvitised“ määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 1 punkti a tähenduses tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab omastehoolduspuhkuse tasu, mida makstakse töötajale, kes abistab või hooldab lähedast, kellel on õigus hooldustoetusele teises liikmesriigis, ja kellel on seetõttu õigus tasustamata puhkusele. Jaatava vastuse korral soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas selline tasu kuulub mõiste „rahaline hüvitis“ alla selle määruse tähenduses.

Vastuvõetavus

28 Euroopa Komisjon väidab – tuginemata formaalselt nende küsimuste vastuvõetamatusel –, et need küsimused ei ole põhikohtuasja lahendamisel asjakohased, kuna ERTL artikkel 45 ja määruse nr 492/2011 artikkel 7 on kohaldatavad olenemata sellest, kas põhikohtuasjas kõne all olev omastehoolduspuhkuse tasu kuulub määruse nr 883/2004 kohaldamisalasse või mitte.

29 Sellega seoses tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt eeldatakse liidu õiguse tõlgendamist puudutavate küsimuste puhul, mille liikmesriigi kohus on esitanud sellises õiguslikus ja faktilises kontekstis, mille ta ise on kindlaks teinud ja mille õigsuse kontrollimine ei ole Euroopa Kohtu pädevuses, et need küsimused on asjakohased. Euroopa Kohus võib jätta liikmesriigi kohtu esitatud eelotsusetaotluse rahuldamata vaid siis, kui on ilmne, et taotletud liidu õiguse tõlgendusel ei ole mingit seost põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, või kui probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada talle esitatud küsimustele tarviliku vastuse andmiseks vajalikud faktilised ja õiguslikud asjaolud (7. detsembri 2023. aasta kohtuotsus Obshtina Razgrad, C-441/22 ja C-443/22, EU:C:2023:970, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika).

30 Käesoleval juhul nähtub eelotsusetaotlusest, et eelotsusetaotluse esitanud kohus peab põhikohtuasja lahendamisel asjakohaseks vastust, mille Euroopa Kohus nendele küsimustele annab, eelkõige selleks, et kvalifitseerida kõnealune omastehoolduspuhkuse tasu liidu õiguse seisukohast. Seega ei saa asuda seisukohale, et liidu õiguse tõlgendus, mida eelotsusetaotluse esitanud kohus palub, ei ole ilmselgelt vajalik tema menetluses oleva kohtuvaidluse lahendamiseks.

31 Järelikult on esimene kuni neljas küsimus vastuvõetavad.

Sisulised küsimused

32 Sissejuhatuses olgu rõhutatud, et määruse nr 883/2004 kohaldamisalasse kuuluvate ja sealt välja jäävate hüvitiste erinevus seisneb peamiselt iga hüvitise koostisosades, eelkõige selle eesmärgis ja määramise tingimustes, mitte asjaolus, kas hüvitis loetakse riigisisises õiguses sotsiaalkindlustushüvitiseks või mitte (15. juuni 2023. aasta kohtuotsus Thermalhotel Fontana, C-411/22, EU:C:2023:490, punkt 22 ja seal viidatud kohtupraktika).

33 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt saab hüvitist pidada sotsiaalkindlustushüvitiseks, kui seda esiteks antakse hüvitisesaajatele seaduses määratletud olukorra alusel, hindamata isiku vajadusi kaalutusõiguse alusel individuaalselt, ning kui see on teiseks seotud mõne määruse nr 883/2004 artikli 3 lõikes 1 otsesõnu loetletud riskiga. Need kaks tingimust on kumulatiivsed (15. juuni 2023. aasta kohtuotsus Thermalhotel Fontana, C-411/22, EU:C:2023:490, punkt 23 ja seal viidatud kohtupraktika).

34 Mis puudutab käesoleva kohtuotsuse eelmises punktis nimetatud esimest tingimust, siis tuleb meelde tuletada, et see on täidetud, kui hüvitist antakse lähtuvalt objektiivsetest kriteeriumidest, mis annavad juhul, kui need on täidetud, õiguse saada hüvitist, ilma et pädev asutus võiks muid isiklikke asjaolusid arvesse võtta (15. juuni 2023. aasta kohtuotsus Thermalhotel Fontana, C-411/22, EU:C:2023:490, punkt 24 ja seal viidatud kohtupraktika).

35 Käesoleval juhul on selge, et esimene tingimus on täidetud, kuna põhikohtuasjas kõne all olevat tasu makstakse vastavalt BPGG § 21c lõike 1 viimasele lausele automaatselt, kui taotlejal on omastehoolduspuhkus, ilma et ministeeriumi talitus võtaks arvesse muid tema isiklikke asjaolusid.

36 Käesoleva kohtuotsuse punktis 33 nimetatud teise tingimuse puhul viidatakse määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 1 punktis a sõnaselgelt „haigushüvitistele“, mis on hüvitised, mille peamine eesmärk on

- ravida haiget, osutades talle teenuseid, mida haige oma seisundi tõttu vajab, ja kattes seega haigusseisundiga seotud riski (vt selle kohta 15. juuni 2023. aasta kohtuotsus Thermalhotel Fontana, C-411/22, EU:C:2023:490, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 37 Euroopa Kohus on selle kohta otsustanud, et „haigushüvitise“ selle sätte tähenduses on samastatud kulud, mis on tingitud hooldusvajadusega isiku hooldusseisundist ning mis on seotud – kas samal ajal või mitte – sellele isikule osutatava hooldusega ja igapäevaelu parandamisega, näiteks kulutused, mis tagavad talle abi kolmandatelt isikutelt, kui need kulutused on mõeldud hooldusvajadusega isikute tervisliku seisundi ja elukvaliteedi parandamiseks (vt selle kohta 5. märtsi 1998. aasta kohtuotsus Molenaar, C-160/96, EU:C:1998:84, punktid 23 ja 24, ning 25. juuli 2018. aasta kohtuotsus A (abi puudega inimesele), C-679/16, EU:C:2018:601, punktid 43 ja 44 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 38 Käesoleval juhul tuleneb põhikohtuasjas kõne all oleva omastehoolduspuhkuse tasu määramine tõesti hooldaja töötaja staatusest. Ühelt poolt on selle määramise tingimuseks siiski see, et Austria õiguse kohaselt on hooldusvajadusega isikul õigus teatava astme hooldustoetusele.
- 39 Teiselt poolt on ilmne, et põhikohtuasjas kõne all oleva omastehoolduspuhkuse tasu – isegi kui see määratakse ja seda makstakse hooldajale palgata puhkuse ajal saamata jäänud töötasu hüvitamiseks – peamine eesmärk on samuti ja peamiselt võimaldada hooldajal pakkuda hooldusvajadusega isiku tervisliku seisundi tõttu vajalikku hooldust, mistõttu saab sellest eelkõige kasu hooldusvajadusega isik.
- 40 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et põhikohtuasjas kõne all olev omastehoolduspuhkuse tasu kuulub mõiste „haigushüvitised“ alla määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 1 punkti a tähenduses.
- 41 Seoses küsimusega, kas seda tasu tuleb pidada „rahaliseks hüvitiseks“ selle määruse tähenduses, siis tuleb seejärel täpsustada, et kõnealune tasu koosneb kindlasummalisest rahasummast, mida makstakse hooldajale perioodiliselt, võtmata arvesse tegelikku hoolduskoormust, ning selle eesmärk on hüvitada omastehoolduspuhkuse tõttu saamata jäänud töötasu ja leevendada sellest puhkusest tulenevaid kulusid.
- 42 Sellega seoses tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et sellise kolmanda isiku sissemaksete tasumine, keda hooldusvajadusega isik kasutab kodu abistajana, peab ise olema liigitatud rahaliseks hüvitiseks, kuna see on hooldushüvitise kui sellise suhtes täiendava olemusega selles mõttes, et selle eesmärk muuta hoolduse saamine kergemaks (vt selle kohta 8. juuli 2004. aasta kohtuotsus Gaumain-Cerri ja Barth, C-502/01 ja C-31/02, EU:C:2004:413, punkt 27).
- 43 Järelikult tuleb ka põhikohtuasjas kõne all olev omastehoolduspuhkuse tasu, mis on nimelt hoolduse osutamise kui sellise suhtes täiendava olemusega, liigitada „rahaliseks hüvitiseks“ määruse nr 883/2004 tähenduses.
- 44 Eeltoodut arvestades tuleb esimesele kuni neljandale küsimusele vastata, et määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et mõiste „haigushüvitised“ selle sätte tähenduses hõlmab omastehoolduspuhkuse tasu, mida makstakse töötajale, kes abistab või hooldab lähedast, kellel on õigus hooldustoetusele teises liikmesriigis, ja kellel on seetõttu õigus tasustamata puhkusele. Järelikult kuulub ka selline tasu mõiste „rahaline hüvitis“ alla selle määruse tähenduses.

Viies küsimus

- 45 Kõigepealt tuleb märkida, et eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab oma viiendas küsimuses ELTL artiklile 18.
- 46 Sellega seoses tuleb meenutada, et ELTL artiklis 267 sätestatud liikmesriikide kohtute ja Euroopa Kohtu vahelises koostöömenetluses on Euroopa Kohtu ülesanne anda liikmesriigi kohtule tarvilik vastus, mis võimaldaks viimasel tema menetluses oleva kohtuasja lahendada. Seda arvestades tuleb Euroopa Kohtul talle esitatud küsimused vajaduse korral ümber sõnastada. Ka võib Euroopa Kohus arvesse võtta neid liidu õigusnorme, millele liikmesriigi kohus ei ole oma küsimuses viidanud (7. septembri 2023. aasta kohtuotsus Groenland Poultry, C-169/22, EU:C:2023:638, punkt 47 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 47 ELTL artikli 18 kohta on Euroopa Kohus korduvalt märkinud, et see säte on iseseisvalt kohaldatav üksnes sellistes liidu õigusega reguleeritud olukordades, mille tarvis ei ole EL toimimise lepingus ette nähtud diskrimineerimiskeelu erinorme (vt selle kohta 8. detsembri 2022. aasta kohtuotsus *Caisse nationale d'assurance pension*, C-731/21, EU:C:2022:969, punkt 28 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 48 Sotsiaalkindlustuse valdkonnas on aga diskrimineerimiskeelu põhimõtet rakendatud ELTL artikliga 45, määruse nr 883/2004 artikliga 4 ja määruse nr 492/2011 artikli 7 lõikega 2 (vt selle kohta 16. juuni 2022. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Austria (perehüvitiste indekseerimine), C-328/20, EU:C:2022:468, punkt 98).
- 49 Võttes arvesse kõiki eelotsusetaotluse esitanud kohtu mainitud asjaolusid, tuleb seega asuda seisukohale, et viienda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas ELTL artikli 45 lõiget 2, määruse nr 883/2004 artiklit 4 ja määruse nr 492/2011 artikli 7 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt on omastehoolduspuhkuse tasu määramise tingimuseks see, et hooldusvajadusega isik saab selle liikmesriigi õigusaktide alusel teatava astme hooldustoetust.
- 50 Olgu sellega seoses meenutatud, et esiteks on määruse nr 883/2004 artikli 4 eesmärk tagada kooskõlas ELTL artikliga 45 võrdne kohtlemine sotsiaalkindlustuse valdkonnas kodakondsusest olenemata, kaotades sel alal igasuguse liikmesriikide õigusaktidest tuleneva diskrimineerimise. Teiseks on määruse nr 492/2011 artikli 7 lõikes 2 täpsustatud, et liikmesriigi kodanikust töötajal on teiste liikmesriikide territooriumil samad sotsiaalsed ja maksusoodustused kui selle riigi kodanikest töötajatel (vt selle kohta 16. juuni 2022. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Austria (perehüvitiste indekseerimine), C-328/20, EU:C:2022:468, punkt 93 ja 94 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 51 Mõiste „sotsiaalne soodustus“, mida määruse nr 492/2011 artikli 7 lõikega 2 laiendatakse teiste liikmesriikide kodanikest töötajatele, hõlmab kõiki soodustusi, mis olenemata sellest, kas need on seotud töölepinguga või mitte, antakse tavaliselt selle liikmesriigi töötajatele peamiselt nende objektiivse töötaja staatuse või pelgalt nende liikmesriigis asuva alalise elukoha alusel ja mille laiendamine töötajatele, kes on teise liikmesriigi kodanikud, on seetõttu asjakohane selleks, et hõlbustada nende liikuvust liidus ja seega nende lõimumist vastuvõtvas liikmesriigis. Selles sättes tehtud viidet sotsiaalsetele soodustustele ei saa tõlgendada kitsendavalt (16. juuni 2022. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Austria (perehüvitiste indekseerimine), C-328/20, EU:C:2022:468, punkt 95 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 52 Veel nähtub Euroopa Kohtu praktikast, et teatavad hüvitised võivad olla nii haigushüvitised määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 1 punkti a tähenduses kui ka sotsiaalne soodustus määruse nr 492/2011 artikli 7 lõike 2 tähenduses (vt selle kohta 16. juuni 2022. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Austria (perehüvitiste indekseerimine), C-328/20, EU:C:2022:468, punkt 96 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 53 Seega asjaolu, et põhikohtuasjas kõne all oleva omastehoolduspuhkuse tasu eesmärk on – nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 39 –, et sellest saab eelkõige kasu hooldusvajadusega isik, ei mõjuta selle liigitamist samuti „sotsiaalseks soodustuseks“ määruse nr 492/2011 artikli 7 lõike 2 tähenduses, kuna see tasu on mõeldud sellise töötaja toimetuleku tagamiseks, kes puhkuse ajal ei tööta ega saa seega mingit töötasu.
- 54 See on nii seda enam, et määruse nr 883/2004 artikkel 4 ja määruse nr 492/2011 artikli 7 lõige 2 on mõlemad ELTL artiklis 45 sätestatud võrdse kohtlemise põhimõtte konkreetne väljendus sotsiaalkindlustuse valdkonnas, nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 48. Seega tuleb neid kahte sätet põhimõtteliselt tõlgendada samamoodi ja kooskõlas ELTL artikliga 45 (16. juuni 2022. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Austria (perehüvitiste jaotamine), C-328/20, EU:C:2022:468, punkt 98).
- 55 Neil asjaoludel kujutab Euroopa Kohtu praktika kohaselt elukoha alusel eristamine, mis võib kahjustada peamiselt teiste liikmesriikide kodanikke, kuna just need isikud, kelle elukoht ei ole liikmesriigis, ei ole enamasti selle riigi kodanikud, endast kodakondsusel põhinevat kaudset diskrimineerimist, mis võib olla lubatud ainult juhul, kui see on objektiivselt põhjendatud (16. juuni 2022. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Austria (perehüvitiste jaotamine), C-328/20, EU:C:2022:468, punkt 99 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 56 Vastavalt BPGG § 21c lõikele 1 koostoimes AVRAG § 14c lõikega 1 ja BPGG §-ga 3a on põhikohtuasjas kõne all oleva omastehoolduspuhkuse tasu määramise tingimuseks see, et hooldusvajadusega isik saab Austria õiguse alusel vähemalt 3. astme hooldustoetust. Omastehoolduspuhkuse tasu määratakse seega üksnes juhul, kui Austria ametiasutused on pädevad hooldusvajadusega isikule hooldustoetust maksma. Järelikult tuleb otsest seost hooldusvajadusega isikute alalise elukoha liikmesriigiga pidada tõendatuks.
- 57 Sellest järeldub, et asjaolu, et omastehoolduspuhkuse tasu täiendab kohaldatavate Austria õigusaktide alusel määratavat hooldustoetust, võib mõjutada rohkem võõrtöötajaid – nagu põhikohtuasja hageja, kelle isa elas teises liikmesriigis – kui Austria kodanikke, kelle perekonna, eelkõige vanemate alaline elukoht on üldjuhul Austrias.
- 58 Seega ilmneb, et omastehoolduspuhkuse tasu täiendav olemus toob kaasa kaudse diskrimineerimise kodakondsuse alusel, mis võib olla lubatud vaid juhul, kui see on objektiivselt põhjendatud.
- 59 Euroopa Kohus on selles suhtes korduvalt otsustanud, et kaudse diskrimineerimise põhjendatuseks on vaja, et see oleks taotletava õiguspärase eesmärgi saavutamise tagamiseks sobiv ega läheks kaugemale sellest, mis on eesmärgi saavutamiseks vajalik (16. juuni 2022. aasta kohtuotsus komisjon vs. Austria (perehüvitiste jaotamine), C-328/20, EU:C:2022:468, punkt 104 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 60 Kuigi eelotsusetaotlus ei sisalda ühtegi asjaolu selle kohta, kas omastehoolduspuhkuse tasu täiendav olemus võrreldes kohaldatava Austria õiguse alusel määratava vähemalt 3. astme hooldustoetusega on põhjendatud, viitab komisjon oma kirjalikes seisukohtades siiski eesmärgile säilitada riikliku sotsiaalkindlustussüsteemi finantstasakaal.
- 61 Siinkohal on oluline rõhutada, et Euroopa Kohus on juba otsustanud, et määrus nr 883/2004 ei kehtesta ühist sotsiaalkindlustussüsteemi, vaid jätab kehtima erinevad riigisisemed süsteemid. Liikmesriikidele jääb pädevus korraldada oma sotsiaalkindlustussüsteemi ning liidu tasandil ühtlustamise puudumise korral peab iga liikmesriik määrama oma õigusaktides kindlaks tingimused, mis annavad õiguse sotsiaalkindlustushüvitistele (15. septembri 2022. aasta kohtuotsus Rechtsanwaltskammer Wien, C-58/21, EU:C:2022:691, punkt 61 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 62 Kuna – nagu märgib komisjon oma kirjalikes seisukohtades – hooldusvajaduse tase võib viidata sellele, kui suur on asjaomase isiku hooldusvajadus, mis tähendab olenevalt olukorrast seda, et hooldajal ei ole võimalik oma kutsetegevust jätkata, näib eesmärk piirata riiklikest vahenditest rahastatavate hüvitiste saamist vähemalt 3. astme hooldusvajaduse juhtudega õiguspärane.
- 63 Tuleb siiski rõhutada, et selline vähemalt 3. astme hooldusvajadusega seotud tingimus võib olla täidetud ka siis, kui hooldustoetus määratakse vastavalt teise liikmesriigi õigusaktidele. Sellega seoses olgu meenutatud, et määruse nr 883/2004 artiklis 5 koostoimes sama määruse põhjendusega 9 on kehtestatud kohtupraktikast tulenev põhimõte hüvitiste, tulu ja faktide võrdsustamise kohta, mida liidu seadusandja soovis nimetatud määruse teksti viia, et seda põhimõtet Euroopa Kohtu lahendite sisu ja vaimu järgides edasi arendada (12. märtsi 2020. aasta kohtuotsus Caisse d'assurance retraite et de la santé au travail d'Alsace-Moselle, C-769/18, EU:C:2020:203 punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 64 Samas on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne hinnata eelkõige käesoleva kohtuotsuse punktides 61–63 esitatud kaalutlusi ja kogu kättesaadavat asjakohast teavet arvesse võttes lõppkokkuvõttes seda, kas arvestades liidu õiguses lubatud põhjendusi, mida on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 59, eelkõige mis puudutab riikliku sotsiaalkindlustusskeemi finantstasakaalu võimaliku tõsise kahjustamise ohtu (vt selle kohta 28. aprilli 1998. aasta kohtuotsus Kohll, C-158/96, EU:C:1998:171, punkt 41, ning 15. septembri 2022. aasta kohtuotsus Rechtsanwaltskammer Wien, C-58/21, EU:C:2022:691, punkt 74 ja seal viidatud kohtupraktika), võiks olla põhjendatud asjaomase omastehoolduspuhkuse tasu täiendav olemus võrreldes kohaldatava Austria õiguse alusel määratava vähemalt 3. astme hooldustoetusega. Põhikohtuasjas kõnealune kaudne diskrimineerimine kodakondsuse alusel, nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 58, saab olla põhjendatud üksnes juhul, kui selle eesmärk on saavutada taotletav eesmärk ühtselt ja süstemaatiliselt (vt selle kohta 8. detsembri 2022. aasta kohtuotsus Caisse nationale d'assurance pension, C-731/21, EU:C:2022:969, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika), mida peab kontrollima ka eelotsusetaotluse esitanud kohus.

65 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb viiendale küsimusele vastata, et ELTL artikli 45 lõiget 2, määruse nr 883/2004 artiklit 4 ja määruse nr 492/2011 artikli 7 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt sõltub omastehoolduspuhkuse tasu saamine tingimusest, et hooldusvajadusega isik saab selle liikmesriigi õigusaktide alusel teatava astme hooldustoetust, välja arvatud juhul, kui see tingimus on objektiivselt põhjendatud õiguspärase eesmärgiga, milleks on eelkõige riikliku sotsiaalkindlustusskeemi finantstasakaalu säilitamine, kui see on proportsionaalne meede, mis võimaldab seda eesmärki saavutada.

Kuues ja seitsmes küsimus

66 Kuuenda ja seitsmenda küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtul sisuliselt selgitada, kas määruse nr 883/2004 artiklit 4 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisised õigusnormid või kohtupraktika, mis ühelt poolt seavad omastehoolduspuhkuse tasu ja pereliikme surmaeelseks hooldamiseks ette nähtud puhkuse tasu saamise sõltuvusse eri tingimustest ning teiselt poolt ei võimalda ümber kvalifitseerida omastehoolduspuhkuse taotlust pereliikme surmaeelseks hooldamiseks ette nähtud puhkuse taotluseks.

67 Sellega seoses ilmneb ELTL artiklist 48, mis näeb ette liikmesriikide õigusaktide koordineerimise, mitte nende ühtlustamise ja mille alusel määrus nr 883/2004 vastu võeti, et see artikkel ei mõjuta liikmesriikide sotsiaalkindlustusskeemide vahelisi sisulisi ja menetluslikke erinevusi ega seega ka nendes sotsiaalkindlustusskeemides kindlustatud isikute õigusi, mistõttu jääb igale liikmesriigile pädevus määrata liidu õigust järgides oma õigusaktidega kindlaks sotsiaalkindlustusskeemi kuuluvate hüvitiste maksmise tingimused (25. novembri 2021. aasta kohtuotsus Finanzamt Österreich (arenguabitöötaja perehüvitis), C-372/20, EU:C:2021:962, punkt 70 ja seal viidatud kohtupraktika).

68 Määrus nr 883/2004 ei loo seega ühist sotsiaalkindlustussüsteemi, vaid jätab kehtima liikmesriikide eri süsteemid, ning selle ainus eesmärk on tagada liikmesriikide süsteemide koordineerimine, et tagada isikute liikumisvabaduse tõhus kasutamine. Seega säilitavad liikmesriigid pädevuse korraldada oma sotsiaalkindlustussüsteeme (25. novembri 2021. aasta kohtuotsus Finanzamt Österreich (arenguabitöötaja perehüvitis), C-372/20, EU:C:2021:962, punkt 71 ja seal viidatud kohtupraktika).

69 Käesoleval juhul nähtub eelotsusetaotlusest esiteks, et BPGG § 21c lõike 3 alusel pereliikme surmaeelseks hooldamiseks ette nähtud puhkuse tasu saamise tingimused erinevad selle paragrahvi lõikes 1 ette nähtud tingimustest põhikohtuasjas kõne all oleva omastehoolduspuhkuse tasu saamiseks, kuna BPGG § 21c lõige 3 ei nõua, et hooldusvajadusega isik saaks vähemalt 3. astme Austria hooldustoetust, nagu on ette nähtud BPGG § 21c lõikes 1.

70 Teiseks, niisuguses olukorras, nagu on kõne all põhikohtuasjas, ei näi ministeeriumi talitusel olevat Verwaltungsgerichtshofi (kõrgeim halduskohus) väljakujunenud kohtupraktika kohaselt palutud analüüsida omastehoolduspuhkuse taotlust, toimides õiguse sotsiaalset kohaldamist arvestades isiku kasuks, isegi kui taotleja vastab soodsama riigisisese tasu saamise tingimustele, nimelt BPGG § 21c lõike 3 kohasele pereliikme surmaeelseks hooldamiseks ette nähtud puhkuse tasu saamise tingimustele.

71 Siiski, nagu väidab Austria valitsus oma kirjalikes seisukohtades, kuulub sotsiaalkindlustushüvitistega seotud kahe õiguse erinev käsitlus üksnes riigisisese õiguse kohaldamisalasse, kusjuures mõlemal õigusel on eri eesmärgid ning erinev viis, kuidas nendele õigustele liikmesriigi pädevates ametiasutustes tugineda.

72 Seega ilmneb, et omastehoolduspuhkuse tasu ja pereliikme surmaeelseks hooldamiseks ette nähtud puhkuse tasu tingimuste erinev käsitlus ei too kaasa diskrimineerivaid tagajärgi nende isikute kahjuks, kes on kasutanud oma õigust vabalt liikuda.

73 Eeltoodust tuleneb, et määruse nr 883/2004 artiklit 4 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus riigisisised õigusnormid või kohtupraktika, mis ühelt poolt seavad omastehoolduspuhkuse tasu ja pereliikme surmaeelseks hooldamiseks ette nähtud puhkuse tasu saamise sõltuvusse eri tingimustest ning teiselt poolt ei võimalda ümber kvalifitseerida omastehoolduspuhkuse taotlust pereliikme surmaeelseks hooldamiseks ette nähtud puhkuse taotluseks.

Kohtukulud

- 74 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (seitsmes koda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta artikli 3 lõike 1 punkti a**

tõlgendada nii, et

mõiste „haigushüvitised“ selle sätte tähenduses hõlmab omastehoolduspuhkuse tasu, mida makstakse töötajale, kes abistab või hooldab lähedast, kellel on õigus hooldustoetusele teises liikmesriigis, ja kellel on seetõttu õigus tasustamata puhkusele. Järelikult kuulub ka selline tasu mõiste „rahaline hüvitis“ alla selle määruse tähenduses.

2. **ELTL artikli 45 lõiget 2, määruse nr 883/2004 artiklit 4 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta määruse (EL) nr 492/2011 töötajate liikumisvabaduse kohta liidu piires artikli 7 lõiget 2**

tuleb tõlgendada nii, et

nendega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt sõltub omastehoolduspuhkuse tasu saamine tingimusest, et hooldusvajadusega isik saab selle liikmesriigi õigusaktide alusel teatava astme hooldustoetust, välja arvatud juhul, kui see tingimus on objektiivselt põhjendatud õiguspärase eesmärgiga, milleks on eelkõige riikliku sotsiaalkindlustuskeemi finantstasakaalu säilitamine, ning kui see on proportsionaalne meede, mis võimaldab seda eesmärki saavutada.

3. **Määruse nr 883/2004 artiklit 4**

tuleb tõlgendada nii, et

sellega ei ole vastuolus riigisisese õigusnormid või kohtupraktika, mis ühelt poolt seavad omastehoolduspuhkuse tasu ja pereliikme surmaeelseks hooldamiseks ette nähtud puhkuse tasu saamise sõltuvusse eri tingimustest ning teiselt poolt ei võimalda ümber kvalifitseerida omastehoolduspuhkuse taotlust pereliikme surmaeelseks hooldamiseks ette nähtud puhkuse taotluseks.

Allkirjad

* Kohtumenetluse keel: saksa.